

stupněny veřejnosti letos podruhé. Již půl hodiny před zahájením se před budovou ve Viničné ulici vytvořila dlouhá fronta, která s postupem doby ještě narůstala. Stejně jako minulý rok jsme tak v Hrdličkově muzeu člověka zaznamenali velký ohlas: v době mezi 19h a 1h v noci si univerzitní sbírky prezentující antropologickou tematiku přišlo prohlédnout na 1120 lidí. V první polovině května jsme informovali o připravované muzejní noci na elektronické nástěnce IS Fakulty humanitních studií UK a zájemce o antropologii z řad studentů jsme zvali do Hrdličkova muzea člověka. Potěšilo nás, že jsme mezi návštěvníky studenty opravdu zaregistrovali.

Lektři z řad doktorandů FHS UK a PřFUK mají s prováděním skupin několikaleté zkušenosti a dokázali dát odpověď všem zvědavým návštěvníkům na nejrůznější otázky z oblasti paleoantropologie, kulturní antropologie a fyzické antropologie i vysvětlit takové jevy jako je trepanace, přirozená a umělá mumifikace či odlévání obličejových masek.

Na příští rok máme v plánu rozšířit propagaci muzea o zajímavosti z oboru antropologie a přednášky s kulturně antropologickým zaměřením i možnosti interaktivního zapojení příchozích. Další náměty a nápady v tomto směru rádi uvítáme. Z našeho pohledu hodnotíme muzejní noc jako velký úspěch. Muzeum na vysoké úrovni prezentovalo nejen sebe, ale i Univerzitu a vešlo do širšího povědomí veřejnosti. Rovněž výrazně vzrostla poptávka po komentovaných prohlídkách.

Linda Hroníková, Božena Škvařilová

ARCHEOLOGICKO-ANTROPOLOGICKÁ PRAXE (25. 6. – 1. 7. 2006, základna pro výzkum velkomoravského období v Mikulčicích)

Světověznámá lokalita Mikulčice na jižní Moravě se v týdnu od 25. 6. – 1. 7. 2006 stala místem, kde si své znalosti a schopnosti mohlo vyzkoušet patnáct studentů a doktorandů antropologie z PřFUK a FHS UK. Raně středověké hradiště v Mikulčicích patřilo v 9. století mezi nejvýznamnější střediska Velké Moravy. Podle názoru akademika prof. dr. Josefa Poulíka, který tu výzkum zahájil, mohlo jít dokonce o Velehrad (Veligrad), hlavní centrum vládnoucího rodu Mojmirovců. Nedostatek písemných zpráv pro toto období bohatě vynahrazují archeologické prameny. Rozsáhlé archeologické výzkumy zde probíhají od roku 1954 a díky nim tu bylo objeveno mnoho sakrálních i profánních objektů a různých artefaktů. V současné době se zdejší základna pro výzkum velkomoravského období pod vedením PhDr. Lumíra Poláčka, CSc. soustřeďuje především na zpracování dat a nálezů z pět desítek let trvajících výzkumů. Terénní práce se provádějí v omezeném rozsahu. Jedním z důvodů jsou priority v současné archeologii, kdy se upřednostňuje zachování nenarušené lokality či památky před jakýmkoliv destruktivním zásahem pro poznání dalších generací, tedy i před vykopávkami. Terénní výzkum se tu zahajuje tehdy, je-li zapotřebí zodpovědět nějakou otázku, která vyvstala při teoretickém zpracovávání artefaktů a dat v depozitářích.

Do této skupiny se řadí také naše sonda vyměřená na severozápadním podhradí Mikulčického střediska. Hlavním cílem

našeho snažení bylo potvrdit či vyvrátit teoretickou hypotézu, že v těchto místech vedla cesta, která spojovala podhradí a akropoli. Navzdory tropickému horku, komárům i dešti se den po dni vynořovaly na světlo předměty, které tu v zemi ležely dlouhá století v zapomnění. Mezi nejhojnější nálezy patřily keramické střepty (některé i zdobené), železné předměty, zvířecí kosti a zuby, uhlíky – a kameny a cihly. Ovšem ne ledajaké. Zatím je předčasné říci, zda tvořily část tehdejšího dláždění hledané cesty, nebo například základy domu. Na to odpoví až rozšíření sondy, ve kterém budou pokračovat další dobrovolníci. Účastníci se během této praxe seznámili s technikou terénního výzkumu, se způsobem dokumentace terénních kontextů a evidence nálezů. V popracovním programu jsme si mohli díky vstřícnosti PhDr. Lumíra Poláčka, CSc., Mgr. Mariána Mazuchy a dalších spolupracovníků prohlédnout depozitář a poznat systém archivace artefaktů, dále moderní konzervátorské metody, vyslechli jsme zajímavé přednášky o historii i současnosti lokality a podívali se do míst provázaných s historií Velké Moravy (Břeclav-Pohansko, Uherské Hradiště – Sady, Velehrad, Modrá). Během výzkumu náš tým vedený RNDr. Janou Velemínskou, Ph.D. (PřFUK) a RNDr. Petrem Velemínským, Ph.D. (Národní muzeum v Praze) odvedl velký kus práce a odměnou nám všem byly krásné zážitky a rozšíření kulturně-historických obzorů. Všichni účastníci se shodli na tom, že takových praxí – spojení činnosti fakult a odborných pracovišť – by mohlo být více. Už Jan Amos Komenský prosazoval názornost výuky a toto je jedna z přirozených cest, jak skloubit teoretické poznatky s praxí. Děkujeme všem, kteří tento terénní výzkum umožnili a připravili!

Linda Hroníková, Petra Priorová

OTÁZKY NEOLITU A ENEOLITU NAŠICH ZEMÍ (30. 10. – 2. 11. 2006, Hradec Králové)

Místem konání již 25. ročníku konference Otázky neolitu a eneolitu našich zemí se stala secesní budova Východočeského muzea v Hradci Králové. Hlavním pořadatelem byla Fakulta humanitních studií Univerzity Hradec Králové (FHS HK), katedra praktické a experimentální archeologie. Ve dnech 30. 10. – 2. 11. 2006 se tak téměř devět desítek účastníků od nás, ale i ze Slovenska a Polska, díky přednášeným příspěvkům přesunulo v čase zpátky o přibližně sedm tisíc let. Doba našich prvních zemědělců byla nahlížena z pohledu archeologie pravěké i experimentální, dále antropologie i petrografie. Přednáškový cyklus zahájil doc. Miroslav Popelka s vtipně pojatým, nicméně ve své podstatě vážným příspěvkem „Beware of the pick neolithic packet – poznámky k problému neolitizace“. K zamyšlení poskytl nový náhled na vymezení neolitu vzhledem k předešlým obdobím, který se na základě nedávných objevů nutně pozměňuje. Spíše než změnou stávajících technologií (výroba keramiky, broušení aj.) lze totiž období neolitu vymezit na základě jiného uchopení známých postupů pro dosažení kvalitativně nových výsledků. Některé následující přednášky byly již tradičně zaměřeny na aktuální nebo právě ukončené terénní výzkumy lokalit z celé republiky i sousedních zemí. Do této skupiny patří například příspěvek Zuzany Bláhové a Jana Prostředníka „Stavby kultury s lineární keramikou v Turnově-Maškových zahradách“, Miroslava Šmída „Sídliště kultury s kane-